

Θρησκευτικότητα στην Ελλάδα

✘ Για την χώρα μας υπάρχουν ελάχιστες στατιστικές που έχουν γίνει για την παρακολούθηση και μελέτη της θρησκευτικότητας και κάποιες άσχετες που άπτονται του ερωτήματος περί πίστης σε θεό. Θα τις δούμε και θα προσπαθήσουμε να καταλάβουμε τι περίπου συμβαίνει σε αυτή τη χώρα.

Αρχικά, υπάρχει μια σελίδα στην wikipedia που έχει όλες τις στατιστικές που έχουν κυκλοφορήσει για την Ελλάδα.

Εκεί, θα διαπιστώσετε ότι πέρα από τους ορθόδοξους χριστιανούς, που προφανώς είναι οι περισσότεροι, αναφέρονται:

- 50.000 καθολικοί,
- 5.000 καθολικοί ουνίτες,
- 30.000 προτεστάντες διεσπαρμένοι σε πάρα πολλές αυτόνομες εκκλησίες,
- 29.000 ιεχωβάδες,
- 410 αντβεντιστές της έβδομης ημέρας,
- 750 μορμόνοι,
- 5.500 εβραίοι,
- 98.000 μουσουλμάνοι (απογραφή του `91)
- 2.000 εθνικοί ή νεοπαγανιστές όπως τους αναφέρει

Σύνολο 221 χιλιάδες. Και άθεους που δεν τους προσδιορίζει, αν και στο διάγραμμα που έχει, υπολογίζει 6,1% άθρησκους.

Με την επιφύλαξη ότι οι μουσουλμάνοι πολλαπλασιάζονται πολύ και το νούμερο είναι παλιό και προφανώς αρκετά διαφοροποιημένο, το γεγονός επίσης ότι έχουμε και άλλες μικρομάδες διάσπαρτες όπως βουδιστές ή με ινδικής προέλευσης θρησκείες ή τις καλούμενες της “Νέας Εποχής”, που υπάρχουν και που δεν αναφέρει, έχουμε ένα σύνολο αρκετά μεγαλύτερο από τους 221 χιλ. θεϊστές που αναφέρει η σελίδα αυτή, που είναι ξεκάθαρα μη ορθόδοξοι και χωρίς να υπολογίσουμε τους μουσουλμάνους που είναι πλέον στη χώρα μας σαν μετανάστες ή σαν λαθρομετανάστες και το μέγεθός τους είναι μεγάλο, αλλά άγνωστο στις “κατά τα άλλα υπεύθυνες αρχές μας”. Επειδή όμως δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία, θα ακολουθήσουμε ότι ήδη υπάρχει ως δεδομένο.

Γενικά, η χώρα μας φαίνεται και είναι πολύ θρήσκα σε σχέση με τις άλλες

ευρωπαϊκές χώρες όπως δείχνουν και οι στατιστικές για την παγκόσμια θρησκευτικότητα. Θα πρέπει όμως να ξεκαθαρίσουμε ποιοι είναι οι πραγματικά ορθόδοξοι, γιατί η Εκκλησία της Ελλάδος, οι μητροπολίτες και οι νεο-απολογητές, μας λένε ότι όλους τους υπόλοιπους τους εκφράζουν αυτοί, δηλαδή η συγκεκριμένη εκκλησία και λίγο πολύ θέλουν αυτόκλητα να μιλάνε εξ'ονόματος όλου του λαού και κάποιοι τους πιστεύουν. Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να θέσουμε κάποια όρια στο ποιος πραγματικά είναι ορθόδοξος, δηλαδή, αν κάποιος δεν πηγαίνει στην Εκκλησία, θεωρείται ορθόδοξος; αν δεν κοινωνεί, μεταλαμβάνει, εξομολογείται, παντρεύεται θρησκευτικά κ.λπ., δηλαδή δεν μετέχει στα μυστήρια της Εκκλησίας, είναι ορθόδοξος; Αν κάποιος δεν πιστεύει στην Ανάσταση του Ιησού, ή την αιώνια ζωή, είναι ορθόδοξος;

Ας δούμε τις στατιστικές που κάποια στοιχεία από αυτές, αναφέρονται και στην σελίδα αυτή της wikipedia. Οι στατιστικές που υπάρχουν για την Ελλάδα είναι οι παρακάτω:

Του 2005, από το Ευρωβαρόμετρο.

Του 2011 από την Κάπα Research που δημοσιεύθηκε στο Βήμα που έχει περισσότερα στοιχεία και διαγράμματα και έχει επιπλέον αναφορές και μια σύγκριση σε άλλη έρευνα του 2001.

Του 2011 από την Metron.

Και η τελευταία του 2015 από την Κάπα Research που δημοσιεύθηκε στο Βήμα, αλλά μπορείτε να την βρείτε και εδώ.

Μολονότι αυτές δεν είναι ομοιογενείς θα προσπαθήσουμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα, ειδικά στις συγκρίσεις που κάνουν.

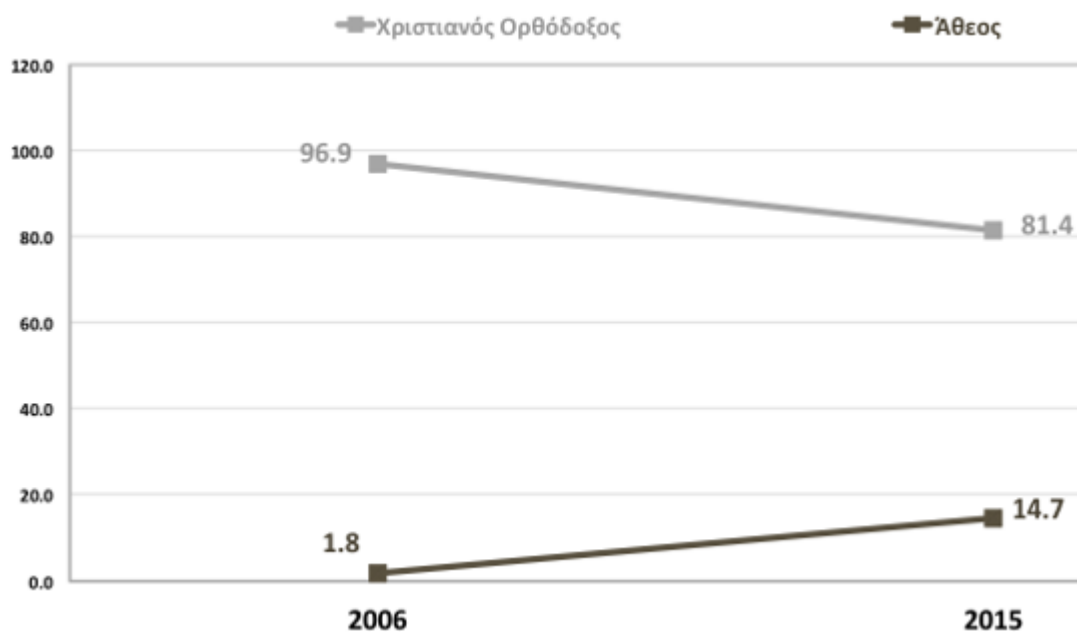
Αρχικά το ποσοστό επί % στον πληθυσμό των θεϊστών και μη:

Ευροβαρόμετρο 2005	Καπα 2011 α	Metron 2011 β	Καπα 2015	Καπα 2015
Θεϊστές 97	56	96,5	74,2	84.3
Μη θεϊστές 3	20	2,8	17.4	14.7

Θα έλεγε κανείς, ότι τα αποτελέσματα είναι αλλοπρόσαλλα. Η Μέτρον μετά από έξη χρόνια βγάζει λιγότερους άθεους ή μη θεϊστές από το Ευροβαρόμετρο του

2005. Η Κάπα, το 2015 βρίσκει λιγότερους επίσης από δική της έρευνα του 2011. Μάλιστα στην ίδια μέτρηση, άλλα λείπει το διάγραμμα άρνησης του Θεού 17,4% και άλλο σε άλλο διάγραμμα και ερώτηση που 14,7% ξεκαθαρίζουν ότι είναι άθεοι, για τον λόγο αυτό πέρασα και τα δύο.

Ενδιαφέρον έχει και η μείωση των ορθοδόξων και αύξηση των άθεων από το 2006 σε διάγραμμα:

Επειδή η ερώτηση είναι γενική, ας πάμε σε πλέον εξειδικευμένες μήπως βγει κάποια άκρη:

		είναι θρησκευόμενος		
2001		2015		Διαφορά 2015-2001
85,6	ναι	51,9		33,7
13,8	όχι	45,9		-32,1
0,6	Δ/Α	2,2		-1,6

2015 Είστε θρησκευόμενος;

Εδώ, βλέπουμε τις απαντήσεις σε ερώτηση του 2015 και την διαφορά σε σχέση με αντίστοιχη του 2001. Η πτώση στον αριθμό των θρησκευομένων και η άνοδος των μη, είναι μεγάλη, 32-33%, το ένα τρίτο του δείγματος. Σαν τελικό αποτέλεσμα οι μισοί και κάτι λίγο ακόμα, είναι θρησκευόμενοι. Οι υπόλοιποι όχι ή δεν απάντησαν.

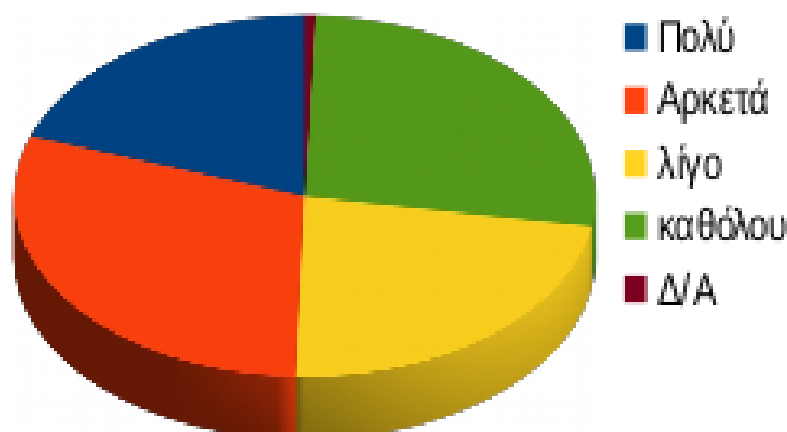
Να σημειώσω, ότι επειδή ο Χριστιανισμός και γενικά οι μονοθεϊστικές θρησκείες που έχουν και την πλειοψηφία, είναι εξωστρεφείς, και πάντα θέλουν να το δείχνουν και να το προβάλλουν, ή να κάνουν "δήλωση πίστewς" όπως το λένε, οι μη απαντήσαντες σε αυτού του είδους τις ερωτήσεις στο μεγαλύτερο ή στο συντριπτικό τους ποσοστό, δεν έχουν σχέση με την θρησκεία.

Πάμε πάρα κάτω:

Πόσο σημαντική είναι η θρησκεία στη ζωή σας 2015

Πολύ	19,6	49,5
Αρκετά	29,9	
λίγο	22,8	49,9
καθόλου	27,1	
Δ/Α	0,6	0,6

Πόσο σημαντική είναι η θρησκεία στη ζωή σας;

Εδώ, η ερώτηση είναι πιο ξεκάθαρη και βλέπουμε ότι μόνο το 19,6% την θεωρεί σημαντική, ενώ μαζί με αυτούς που είπαν αρκετά, δεν φθάνουν το 50% του δείγματος.

Ας έρθουμε τώρα στην ερώτηση κλειδί:

2011				
Πιστεύουν στην Ανάσταση εκ νεκρών				
ναι	μάλλον ναι	όχι	μάλλον όχι	Δ/Α
26,5	15,3	28,6	19,5	10,1
Ναι ή μάλλον Ναι		Όχι ή μάλλον Όχι		Δ/Α
41,8		48,1		10,1

Και είναι κλειδί, επειδή είναι αδιανόητο για τους χριστιανούς να μην πιστεύουν στην Ανάσταση. **Εν ολίγοις το 2011 μόνο 26,5% πίστευαν ξεκάθαρα στην Ανάσταση** (δεν διευκρίνιζε η έρευνα αν μιλάει για του Ιησού ή την Ανάσταση των νεκρών), ενώ μαζί με όσους δεν είναι σίγουροι αλλά μάλλον την πιστεύουν, έφθαναν το 2011 πάντα, στο ποσοστό 41,8%. Να σημειωθεί ότι αυτό το ποσοστό δεν περιλαμβάνει μόνο στους ορθόδοξους, αλλά όλους τους χριστιανούς.

Στην έρευνα του 2015 η ερώτηση είναι θαμμένη μέσα σε άλλες, αλλά πιο ξεκάθαρη, μιλάει για “2^η Παρουσία” και εκεί το ποσοστό είναι 31,8% συνολικά, δηλαδή 10% κάτω από το 41,8% του 2011, διαφορά τεράστια για 4 μόνο χρόνια. Εδώ και πιο σωστά, δεν υπάρχει μάλλον ναι ή όχι. Αυτά τα πράγματα ή τα πιστεύεις ή όχι, δεν έχει νόημα το “μάλλον”. Να σημειωθεί ότι στην ίδια έρευνα το 81% του δείγματος αυτοπροσδιορίστηκαν ως ορθόδοξοι, αλλά βλέπουμε ότι λιγότερο από το 26% από αυτούς, το ένα τέταρτο, πιστεύει στην Ανάσταση, δηλαδή θα μπορούσε να είναι πραγματικά ορθόδοξοι και μπορούν να έχουν σχέση πραγματική με την επίσημη ορθοδοξία (ότι και να σημαίνει αυτό).

Οι οποιαδήποτε πλέον αναφορά της Εκκλησίας και των ορθοδόξων απολογητών, ότι μιλάνε εξ ονόματος όλου του λαού, ή της πλειοψηφίας είναι για γέλια. Αξίζει να δείτε λίγο αναλυτικά τις τελευταίες στατιστικές, όπως και άλλες για τον χωρισμό Εκκλησίας-Κράτους, όπου οι πολέμιοί του είναι μόνο το 19,7%.

Επίσης, στην έρευνα του 2015 το ποσοστό αυτών που θέλουν να παραμείνει το

μάθημα των θρησκευτικών όπως είναι, μόνο με το ορθόδοξο δόγμα και υποχρεωτικό σαν μάθημα, είναι μόνο 13,8% και προφανώς αυτός είναι και ο πλέον σκληρός πυρήνας πάνω στον οποίο στηρίζεται η Εκκλησία.

Να ανακεφαλαιώσω τι βλέπω εγώ προσωπικά μέσα από τις στατιστικές και νομίζω ότι και η καθημερινότητά μας είναι κοντά σε αυτά. Η Εκκλησία απευθύνεται σε ένα ποσοστό από 15-33% που είναι κοντά σε αυτό που θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε πραγματικούς ορθόδοξους πιστούς, και είναι λιγότεροι από το 1/3 του πληθυσμού. Ένα αντίστοιχο κομμάτι αρκετά πιο απροσδιόριστο 8-25% δεν έχει καμιά απολύτως σχέση με την Εκκλησία και αποτελείται από άλλες θρησκείες, άθεους, αγνωστικιστές. Υπάρχουν και οι υπόλοιποι ένα 60% περίπου, είναι αδιάφοροι αλλά αυτοπροσδιορίζονται ως ορθόδοξοι ή απλοί θεϊστές προερχόμενοι από ορθόδοξους ή βλέπουν την Εκκλησία σαν φολκλορική ατραξιόν, σημαντική φυσικά αφού έτσι είθισται, και την επισκέπτονται την Ανάσταση, μόνο που δεν έχουν καμιά πραγματική σχέση με την ορθόδοξη Εκκλησία.

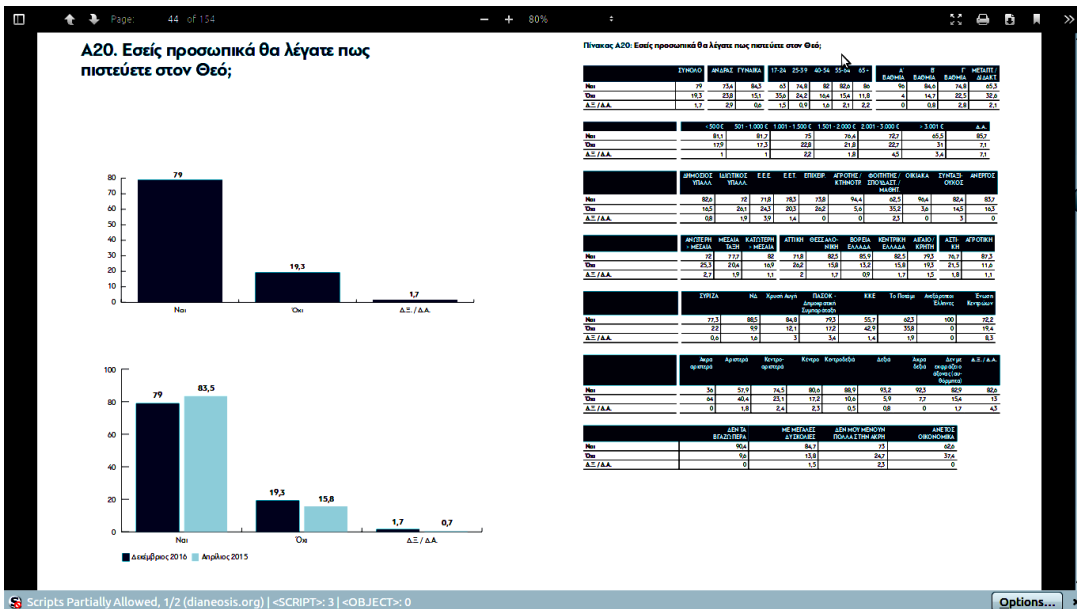
Η πορεία που περιορίζει το ποίμνιο της Εκκλησίας έχει ξεκινήσει και είναι ραγδαία. Μπορεί να μην φαίνεται ακόμα στην πράξη, αλλά πλησιάζει ο καιρός που θα πρέπει να διαχωριστεί από το κράτος και να ασχολείται με αυτά που πρέπει να ασχολείται, δηλαδή τα του οίκου της και των πιστών της, χωρίς τα δεκανίκια του κράτους και χωρίς να εκβιάζει το κράτος και την κοινωνία για το συμφέρον της.

Προσθήκη 6 Μαρτίου 2017

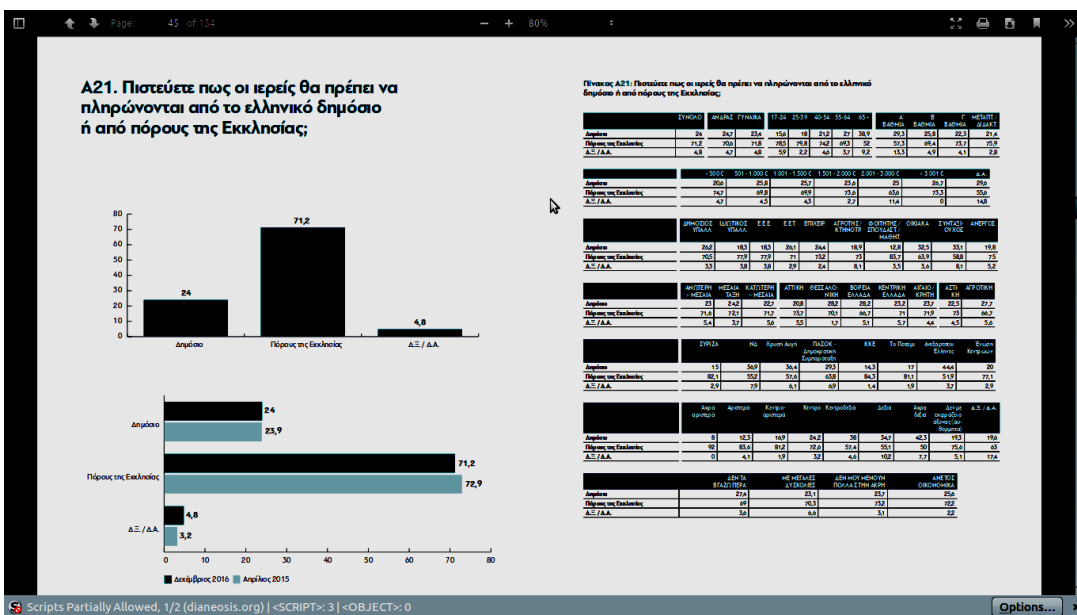
Έρευνα της “Διανέοσις” Μάρτιος 2017.

Πίστη στον Θεό...

Το 79% είναι θεϊστές, ενδιαφέρον έχει η διαφορά 4,5% κάτω μέσα σε ένα και μισό χρόνο και επίσης την κλιμάκωση σε σχέση με την μόρφωση (96% πρωτοβάθμια-65% μεταπτυχιακό), την αστικοποίηση (76%-87%) και τα κόμματα.

Μισθοδοσία κληρου...

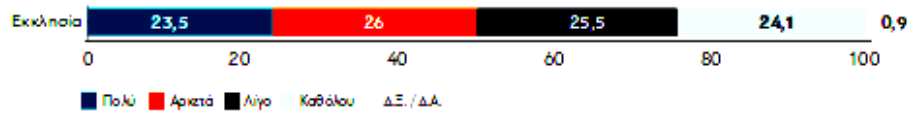

Εδώ, βλέπουμε το 23.9% να θέλει την κρατική μισθοδοσία και σε ποιες κατηγορίες εμφανίζεται.

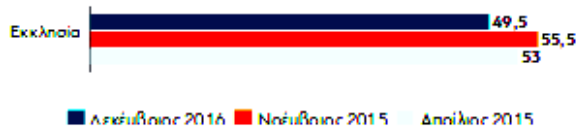
Η Εκκλησία σαν θεσμός...

B24. Πόσο θα λέγατε πως εμπιστεύεστε τον κάθε έναν από τους παρακάτω θεσμούς:

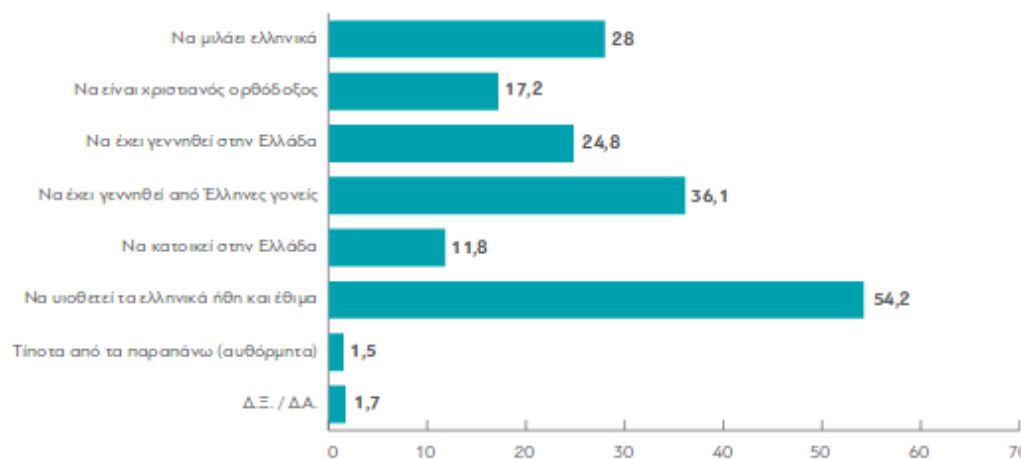
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: «Πολύ & Αρκετά»

Το 23,5% την εμπιστεύεται πολύ, ενώ το 26% αρκετά. Ένα σύνολο 49,5% μειωμένο το σύνολο κατά 6% σε έναν χρόνο.

Κριτήριο ελληνικότητας ο χριστιανός ορθόδοξος...

A33. Και ποια από τα παρακάτω, κατά τη γνώμη σας, πρέπει να ισχύουν για να θεωρείται κάποιος Έλληνας; Μπορείτε να δώσετε έως δυο απαντήσεις:

Πίνακας A33: Και ποια από τα παρακάτω, κατά τη γνώμη σας, πρέπει να ισχύουν για να θεωρείται κάποιος Έλληνας; Μπορείτε να δώσετε έως δυο απαντήσεις:

	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΑΣ					ΓΥΝΑΙΚΑ					ΜΕΤΑΠΤ./ ΔΙΔΑΚΤ.																	
		17-24	25-39	40-54	55-64	65+	Α' ΒΑΘΜΙΑ	Β' ΒΑΘΜΙΑ	Γ' ΒΑΘΜΙΑ	Δ. ΒΑΘΜΙΑ																			
Na είναι χριστιανός ορθόδοξος	17,2	16,6	17,6	11	14,2	17,5	17,8	24	34,7	22,2	12	9																	
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><500 €</th> <th>501 - 1.000 €</th> <th>1.001 - 1.500 €</th> <th>1.501 - 2.000 €</th> <th>2.001 - 3.000 €</th> <th>> 3.001 €</th> <th>Δ.Α.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Na είναι χριστιανός ορθόδοξος</td> <td>21,1</td> <td>17,5</td> <td>14,9</td> <td>11,9</td> <td>11,1</td> <td>3,3</td> <td>18,5</td> </tr> </tbody> </table>											<500 €	501 - 1.000 €	1.001 - 1.500 €	1.501 - 2.000 €	2.001 - 3.000 €	> 3.001 €	Δ.Α.	Na είναι χριστιανός ορθόδοξος	21,1	17,5	14,9	11,9	11,1	3,3	18,5		
	<500 €	501 - 1.000 €	1.001 - 1.500 €	1.501 - 2.000 €	2.001 - 3.000 €	> 3.001 €	Δ.Α.																						
Na είναι χριστιανός ορθόδοξος	21,1	17,5	14,9	11,9	11,1	3,3	18,5																						
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>ΣΥΡΙΖΑ</th> <th>ΝΔ</th> <th>Χρυσή Αυγή</th> <th>ΠΑΣΟΚ - Δημοκρατική Συμμαχία</th> <th>ΚΚΕ</th> <th>Το Ποτάμι</th> <th>Ανεξάρτητοι Έλληνες</th> <th>Ένωση Κεντρώων</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Na είναι χριστιανός ορθόδοξος</td> <td>13,1</td> <td>24,3</td> <td>45,5</td> <td>19</td> <td>4,3</td> <td>7,7</td> <td>37</td> <td>25</td> </tr> </tbody> </table>											ΣΥΡΙΖΑ	ΝΔ	Χρυσή Αυγή	ΠΑΣΟΚ - Δημοκρατική Συμμαχία	ΚΚΕ	Το Ποτάμι	Ανεξάρτητοι Έλληνες	Ένωση Κεντρώων	Na είναι χριστιανός ορθόδοξος	13,1	24,3	45,5	19	4,3	7,7	37	25
	ΣΥΡΙΖΑ	ΝΔ	Χρυσή Αυγή	ΠΑΣΟΚ - Δημοκρατική Συμμαχία	ΚΚΕ	Το Ποτάμι	Ανεξάρτητοι Έλληνες	Ένωση Κεντρώων																					
Na είναι χριστιανός ορθόδοξος	13,1	24,3	45,5	19	4,3	7,7	37	25																					

Το 17,2% θεώρησαν σαν κριτήριο ελληνικότητας το να είναι κάποιος ορθόδοξος.

Πηγή: <http://www.dianeosis.org>

Φιλίστωρ